

Геморрагиялык васкулит жөнүндө эмнени билүү керек?

Өз балаңыздын өзүн жакшы сезишине көңүл буруңуз, жүрүш-турушундагы өзгөрүүлөрдү этибарга албай койбоңуз, алардын даттанууларын угуңуз. Сиз өз балдарыңыз үчүн жооптуусуз жана медициналык жардам алуу үчүн өз убагында кайрылуу – ийгиликтин өбөлгөсү болорун ар дайым эсте сактаңыз.

Геморрагиялык васкулит (ГВ) же аны дагы Шенлейн-Генохтун дарты деп да аташат – бул абдан сейрек кездеше турган дарт, 100 000 баланын ичинен 23-25 балада кездешет.

Балдардын онкогематологиясы боюнча адис-врачтардын пикири боюнча ата-энелердин көңүл бурушу маанилүү роль ойнойт. Ата-эненден башка ким өз баласынын ден соолугунун абалындагы өзгөрүүлөрдү өз убагында биле алат жана адистерге өз убагында кайрыла алат?

Дарт өз убагында аныкталганда жана жогорку сапатта дарыланганда толук айыгып кетүү мүмкүнчүлүгү 95%га жакында түзөт.

Геморрагиялык васкулиттин (ГВ) белгилери бардык майда кан тамырлардын сезгениши менен мүнөздөлөт. Балдардын ГВга чалдыгышынын себеби бир катар факторлорго байланыштуу болот: курч абалдагы сасык тумоо, суук тийүү, эмдөө, диетанын бузулушу, чымын-чиркейдин чагышы, дарылык каражаттарды колдонуу, сейрек учурда жекече күч келтирүү болот.

ГВнын тушунда балдардын ден-соолугунун толук таза болушунун фонунда:

- ♦ денени симметриялуу жайгашкан кызыл түстүү исиркектер басып кетет, кээде бул

исиркектер чечинген кезде капасынан билинип калат;

- ♦ оор учурларда бул процеске муундар, көбүнчө таман жана тизе муундары тартылат; алардагы шишиктер жана алардын оорушу муундардын кыймылынын чектелишине алып келет;
- ♦ ич ооруйт, ал жүрөктүн айланышы, кусуу менен коштолот, айрым учурларда ичинен кан өтөт;
- ♦ оор учурларда зааранын түсү кызгылт түстөн кочкул кызыл түскө чейин өзгөрөт (бул бөйрөк кан тамырларынын үзүлүшүнө байланыштуу болот);
- ♦ башка ички органдар: жүрөк, баш мээси ж.б. жабырланышы мүмкүн.

Ошондуктан оорунун алгачкы белгилери пайда болоору менен врачка кайрылуу абдан маанилүү!

ГВны дарылоо олуттуу кыйынчылыктарды пайда кылат жана дарттын алдын алуу анын өз убагында жүргүзүлүшүнө жараша болот.

Дарттын оор мезгилинде оорулууларды дарылоо стационардык шарттарда жүргүзүлөт. Бири-бирине болгон өз ара ишеним ийгиликтүү дарылануунун зарыл шарты болот. Ата-энелер жана врач балага тез, натыйжалуу жана коопсуз дарыланып чыгуу максатында бириккен бирликтер жана өнөктөр болууга тийиш.

ГВны баштан кечирген балдар өзгөчө көңүл бурууну талап кылат. Сиздин балаңыздын кыймылдоо жана тамактануу режимин сакташы абдан маанилүү болот. ГВ менен ооруп калган учурда, гипоаллергендик диетаны сактоо зарыл, башкача айтканда, тамак-аш аллергиялары (жумуртка, уйдун сүтү ж.б.) сенсбилдештирүүчү активдүүлүгү жогору азыктар (балык, икра, козу карын, кофе, какао, шоколад, бал, жаңгак, жашылчалар, жемиштер, мөмөлөр, кызгылтым түстөгү малина, кулпунай, цитрустар, сабиз, помидор, шабдаалы жана кошулмалар ж.б.), экстрактивдүү заттары бар азыктар (тооктун, балыктын сорпосу, ачуу, туздалган, куурулган кошулмалар, консервалар, ышталган эт, таттуу тамактар ж.б.), тамак-аш кошулмаларын камтыгандар (боёктор, «Пепси», «Фанта» тибиндеги консерванттар ж.б.) **четке кагылат**. Ачык түстөгү мөмө-жемиштерге: алмага (антоновка, ак наливка ж.б. ак сорттуларга, карагатка, сары алчага, кара өрүккө, бананга, жашыл жана ачык түстөгү жашылчаларга: капустага, картошкага, чамгырга, ашкабакка ж.б.); кычкыл сүт азыктарына: кефирге, биолактка, айранга ж.б., акшактардын бардык түрлөрүнө; этке: уйдун, чочконун, коёндун этине, койдун этинин май-

луу эмес сортторуна, өсүмдүк майына, сары майга **уруксат берилет**.

Урматтуу ата-энелер, эгерде Сиздин бала ооруканадан чыккандан кийин 3 ай боюу кыймылдын белгилүү бир режимин сактаса, дени сак болот.

Кыймылдуу оюндарды ойноого тыюу салуу зарыл, бала үйдө жана мектепте тазалоо иштерине, айыл чарба жумуштарына байланыштуу жеке күч келтирүүдөн бошотулууга тийиш.

Сиздин балага байкоо жүргүзүүнүн бүткүл мезгилинде ар кандай алдын алуучу эмдөөлөр жана дарылоо максатында сывороткаларды саюу терс көрсөткүчтөргө алып келет.

Бала ооруканадан чыгарылгандан кийин, өз убагында контролдонуп туруу үчүн, участкалык врачтын көзөмөлүндө туруу керек. Врачта 3 жыл боюу диспансердик байкоодо, ал эми өтүшүп кеткен формалардын тушунда 5 жыл боюу диспансердик байкоодо болууну сунуш кылабыз. Балада болгон инфекция очокторун тиштин кариесин, өнөкөт тонзиллитин (ангина), өнөкөт гаймориттин, отитин (кулагынын сезгениши) глисттик инвазияны айыктыруу боюнча иш-чаралар өтө маанилүү болот. Ичегикарын тракты дартка чалдыкканда (гастрит, дуоденит, колит, холецистит ж.б.) этият болуу керек, анткени, инфекция очоктору дартка колдоо көрсөтөт жана анын кайталанышына алып келиши мүмкүн.

Сиздин балаңыздын тез айыгып кетишин каалайбыз!

«Help the Children-SKD» Коомдук Кайрымдуулук Фонду

тел.: +996 (312) 905 178, www.deti.kg

Материал «Help the Children-SKD» Коомдук Кайрымдуулук Фондунун «Жашоо үчүн билим берүү» долбоорунун алкагында Кыргыз Республикасынын Калкты социалдык коргоо боюнча министрлиги, КР Саламаттык сактоо министрлигинин Энеликти жана балалыкты коргоо улуттук борборунун балдар гематологиясы бөлүмүнүн врачтары.